

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónap . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 38-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri czikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Opportunizmus.

A magyar nemzet jelentékeny része egy jobb jövő kilátásait meríti abból a változástól, amely ez év márciusában a parlament élet vezetésében bekövetkezett.

És alig is vonható kétségbe, hogy ma a kormányzati politikát más szellem lengi át, mint a miylen korábban husz évet meghaladó időn keresztül, abban uralkodott.

A párturalom önzését egy méltányosabb felfogás váltotta fel. Az ellenvéleményt nem tűrő absolutistikus tendenciák helyét engedtek a kapacitáció fegyvereinek. A saját hatalmi érdekei féltékeny ápolásában mindent feláldozó byzantinizmus hatását reduciálta. A „jog, törvény és igazság” uralmára épített új irányzat nyomán jelentkező fellendülés.

Mindebből azonban nem következnek, hogy ellenőrzésre, kritikára immár ne volna szükség s még kevésbé következik, hogy a kikelet ellenzékké tömörített a hazafiúi hivatás praedestinációja, azok a kötelesség-teljesítés nehéz útját a passiv megadás kényelmes szerepével cseréljék fel. Ellenkezőleg. Az a körülmény, hogy a kormány párta a nemzeti párt beolvadásával oly felelmetesen megnövekedett, nem csak az ellenzéki erőket kell, hogy szervezkedésre, tevékenységre indítsa, de a kormány hívei táborába is fel kell keltse a pártérdek nyomása alatt eddig elszunnyadt kötelesség-érzetet, a mely férfivé alakítja a pártérdek rabszolgáját és ehez ellenőrzéssé változtatja a néma megadást.

Szomorúan kell azonban látnunk, hogy a magyar közéletnek az a gyengesége, amely a mult rendszer sorvasztó hatása következtében oly megdöbbenő alakban jelentkezett, — most is elejébe áll a hazafiúi belátásnak, most is reá nehezedik a vélemények szabadságára, most is korlátok közzé szorítja az elhatározás bátorságát.

Közéletünknek egyik nagy betegsége az oportunizmus és az most is parázssra szorítja, most is fogva tartja a meggyőződés függetlenségét, a mi nélkül pedig stagnatív és elsatnyulás fenyegetik a közéletet.

Avagy ném az erkölcsi satnyulás tüneteit kell-e látnunk abban a tényben, hogy politikuskok, a kik a mult rendszer fennmaradásaért ennyire exponálták magukat, s annyira veszedel-

mesnek hirdettek minden transzaktionális kísérletet, amely a brutalitás rendszerének durczaságain enyhíteni akart, jó képet vágnak a beállott változáshoz és úgy csak titkon kifejezésre juttatott duzzogásban adnak kifejezést a bekövetkezett változás felett való elégedetlenségüknek vagy épen tüntetően állnak be az új rendszer kürtöseinek sorába és onnan zengik a diadalmas halalléluja „Ave Caesar”-ját a felkelő nap elé. Az utóbbi napok alatt két eseményben nyilvánult szembeszökően az oportunizmus férfiatlan megadásának az a visszataszító jelensége.

A „Pesti Hírlap” egy hatalmas irányezikben kifejezett meghodolása volt az egyik. Az aradi szabadelvűpárt majoritása csatlakozott ahoz másodikul.

Bizony nem tudjuk, hogy erkölcsben melyik volt hiányosabb, vakmerőségben melyik szemtelenebb?

A „Pesti Hírlap”-ról minden olvasója tudja, hogy praedestinált államférfiuként adorálta volt Bánffy Dezsőt. Élénk emlékeiben van mindnyájuknak a siró görcsnek az a kinos proeidivája is, amely a fájdalom vonaglásának olyan ijesztő megnyilatkozásaival töltötte volt meg még csak pár hét előtt is a Bánffy bukásán kesergő Légrády-lapot. És az sem merült a feledés éjlelébe, hogy mint keresett a „P. H.” Bánffy politikája megjelölésére külön stigmat, midőn több empressióval, sem mint igazsággal a „gyors nemzeti koncentráció” rendszerének nevezte azt.

És mégis . . . Olvassátok el csak Légrády lapjának a kuriai bíráskodási törvényjavaslat képviselőházi megkezdett tárgyalásakor írott vezércikkét és bizonyára el fogtok csodálkozni a hirdeten beallott tisztánlátás elnős fordulatai felett, amelyek mögöl a ravasz számítás cynismusával vigyorog elé a változott meggyőződés önbeismerése.

„A régi rendszer főleg a pártrendszert erősítette.” „A lezárt politikai compagne alatt a pártérdek dominált mindenek felett.” „20 éven keresztül megalkották a partikularis törekvéseket, hogy azok segítségével fenntartsák a hatalmi monopoliumot.” „Ily értelmű és ehhez hasonló vallomások egész sorozata hömpölyög végig annak a lapnak az irányezikében, amelyik Bánffy Dezső rendszerét nem régen még a nemzeti koncentráció rendszereként ünnevelte s bukásától a partikularis törekvések hatalomra jutását féltette.

És ugyanaz ismétlődik Aradon, egykor a martyrok, ma a scandalumok városában.

Mint az őrzőgő dervis, úgy tánczolták körül az ottani szabadelvű párt nagy Moguljai a Bánffy Dezsőben megsemmiesített párturalom rendszerének oltárát pár hónappal ezelőtt.

Ki ne emlékeznék az anathema villámaira, melyet Hieronymira dobáltak, mivel hogy a hírhedt „lex-Tisza” miatt hátat fordított az Lloyd-klubnak.

Ki ne tudná, hogy Bánffy Dezsőnek épen a nagy Mogulok legnagyobbjához: Varjassy tanfelügyelőhöz intézett levele képviselte a lezajlott parlament küzdelemben azt a jelvényt, amelyt a jancsárok szemében a próféta zöld zászlója szokott jelenteni?!

És most ugyanazok az urak diszes czeremóniákkal várják Hieronymit és várják tőle, hogy kiegyenlítse a pártban támadt ellentéteket. Valóban virtuositással fejleszítették ki magukban az oportunitás ösztöneit. Azokat az ösztönöket, amelyek mindig kielégítést keresnek és mindig a hatalom forrásaihoz vezetnek.

Hát a mint nézzük ezeket az ösztönöket az ő siralmas működésükben, megakad a szemünk egy neven. Csak keresztnévén említi őt Magyarország legkiválóbb államférfia, de mindenki tudja, hogy róla — Beöthy Ákosról van szó.

Nem járult a fuzióhoz, — írja róla Apponyi Albert — mert a változást nem találja teljesnek.

Nincs terünk és nincs időnk arra, hogy ezzel a felfogással érdemlegesen foglalkozzunk. De jól esik, ha elfordulhatván közéletünk elernyesztő oportunizmusának üres bálványától, meghajthatjuk zászlónkat egy olyan valaki előtt, a ki szemben minden változással kibékülni kész csordával, — bár egymaga, de a Memnon szobor imponáló szilárdságával és rendíthetlenségével, még a solid irányú vállalkozások irányában is a skepsis hidegségét, a kritika engesztelhetlenségét képviseli.

V. A.

Fehérvár közös hadügy-miniszter.

A M—g írja:

Az itteni kormánykörök figyelmét nem kerülte el a magyar kormány felhivatalos lapjának, a Nemzet-nek Forinyák Gyula nyu-

galomba vonulása alkalmából tett az a megjegyzése, hogy a táborsernagy csak a katonai pályáról lép le, de mint polgár még szolgáltni fogja a hazát.

Hogy e félhomályba burkolt kifejezés mögött mi rejlik? nem sokára nyilvánosságra kerül. Tudni kell, hogy Appel báró táborsernagy, a boszniai főhadparancsnok igen rövid idő múlva nyugalmába megy. Ez a nyugalmazás megfogja oldani a hónapok óta lappangva tartó hadügyminiszteri váltáságot, Kriehammer ugyanis Appel utódjául van kiszemelve, az ő helyére pedig az uralkodó Fejérváry Géza bárót nevezi ki, ki ma az összes táborsernagyok közt a legkedvesebb és legmegbízottabb embere a királynak s kit az elmaradt magyar miniszterelnökségért ezzel kíván kárpótolni.

Az uralkodónak erre az elhatározására befolyással bír az a remény is, hogy a kilátásban levő óriási hadügyi befektetésekhez való hozzájárulást Magyarországon egy magyar hadügyminiszter simábban fogja kereszteni, még felemelt kvótával is, mint bárki más. Fejérváry bárónak ez a körülmény Bécsben is csak emeli a népszerűségét és tekintélyét.

A Fehérváry távozásával megüresedő honvédelmi miniszteri tárczát aztán Forinyák Gyula veszi át, s ez már elhatározott dolog volt Forinyák nyugalmabálésekor, s hogy nyugalmazás helyett Forinyákok nem közvetlenül nevezte ki a király honvédelmi miniszterre, ez katonai személyek előtt senkinek sem tűnik föl, de másoknak sem, kik a honvéd főparancsnokságnak a honvédelmi miniszteriumhoz való helyzetét ösmerik, a mely helyzet szinte kizárja azt, hogy a főparancsnok adatlusa közvetlenül ebből a hivatalból lépjen a honvédelmi miniszterium élére.

A fentemlített felhivatalos lap megjegyzése is éppen e miatt volt szükség, hogy Forinyák küszöbön álló új alkalmaztatásának törvénről a nagy közönség valamennyire értesüljön.

Választási statisztika.

Budapest, máj. 3.

Mindinkább szaporodik azoknak száma, a kik kötelességüknek tartják utalni arra, hogy szemben a nyugaton mutatkozó fejlődéssel, valamint az igazi szabadelvűség következményével, a mely szerint az alkotmány szanczaiba való befogadásra tulajdonképp minden kifogástalan polgárnak joga van, mennyire elmaradtunk.

A mi cenzusunk szűkkörű, a választásra jogosultak száma inkább apad, mint szaporodik. Mig ugyanis 1869-ben 902 ezer egyen volt e joggal felruházva, az 1896-ra készült lajstromok csakis 886 ezeret foglal-

nak magukban. Az idevonatkozó statisztika szerfőlt hiányos, annyit azonban a belügyminiszternek 1895. november 9-én tett képviselőházi kijelentéséből tudunk, hogy mig 1869-ben a régi nemzeti jogon szavazók száma 101550 volt, 1895-ben e cizmen csakis 50 ezeret irtak össze. Az apadás tehát oly nagy, hogy azt a vagyoni és értelmi kvalifikáció révén mutatkozó szaporodás nem képes helyreütni. A jog kiterjesztése helyett tényleg éppen annak megszorításával állunk szemben.

Ha 1869-ben 101 ezer volt a régi jogcizmen összeirtak száma, akkor bátran feltehetjük, hogy 1848 előtt legalább 2—300 ezer jogosult volt, mert ezek sorait nem csupán a halál pusztította, hanem apadtak azért is, mert sokan a nemzeti jogokkal bírók közül nem a régi, hanem új jogcizmen kerültek a választók lajstromába. Az átalakulás tehát éppen nem volt olyan nagyszertű, mint sokan képzelik. Ez az első tanúság, melyet megállapíthatunk. De ez korántsem minden. A rendelkezésre álló adatokból még más következtetéseket is levonhatunk.

1887-től a választók száma a városokban 16.000-rel, a megyei kerületekben 23.000-rel nőtt, a városokban tehát a lakossághoz mérten sokkal erősebben szaporodott. Ugy, hogy mig 1887-ben a megyei kerületekre 2200, a törvényhatósági városok kerületeire 1741, a kisebb városokra pedig a 847 ezret kitevő főösszegeből átlagban kerületenként 963 választó esett, 1896-ban a vonatkozó számok ezek: 2282 a megyei, 2100 a nagyobb és 1055 a kisebb városi kerületekben. A szaporodás leggyöngébb a megyei kerületekben s legerősebb a nagyobb városokban, melyekben úgy az értelmiség, valamint a nagyobb vagyon is koncentráliódik. Elüljár különben Budapest, hol a választók száma tíz év alatt, 1887—96-ra 24.948-ról 33.382-re emelkedett föl. Itt egy kerületre esik 3700, három annyira is több, mint átlag a privilegiált kis városokban.

Ha pedig a fővárost a leggyérbb választójú kerülettel t. i. Abrudbányával összehasonlítjuk, hol 181 a választó, akkor abrudbányai arány szerint Budapestnek 180—185 képviselőt kellene a képviselőházba küldeni, Homonnának pedig, mely 6210 választójával ma a legerősebb kerület, Andrassy Sándor gróf mellé még 30—35 képviselőt kellene üttetni, hogy oly erősen legyen képviselve, mint Abrudbánya, Bereck, vagy Erzsétváros. Ha nem a választók, hanem a kerület népszámát tekintjük, akkor ilyen eredményekre jutunk.

Abrudbánya 2993, Bereck 2929, Erzsébetváros 2795, Szék 795, Vízakna 3772, Szamosújvár 5188, Sepsi-Szt-György 4365 lakos után küld egy képviselőt; Maros-Vásárhely 14.212, Kolozsvár 32.756, Brassó 30.739 után kettőt, Debreczen 56 ezer után hármat. Ellenben H.-M.-Vásárhelynek 55 ezeret meghaladó lakossága, de csak egy képviselője van, a főváros egyes kerületeiben pedig a lakosság száma meghaladja a 90 ezeret is. A vidéki kerületek lakosságára nézve nincsenek megbízható adataink.

Ki kell emelnünk azonban azt, hogy az anyaországban körülbelül 50—55 ezer, az

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Május 5.

Büchner.

Materiálizmus, realizmus és átheizmus rendszeren együtt járnak. Rendesen, de nem szükségszerűen. Hiszen e fogalmak nem egy és ugyanazon irányt jelentik már más névvel és nem is állítható, hogy egyik irány a másiktól szükségképen következik. Mi mégis megszoktuk, hogy a materiálizmus egyszersmind realizmus és átheizmus is legyen. E három iránynak egybeolvadására, egygyé forrasztására sok tekintetben a most elhalt Büchnernek a műve. Nem az övé egyedül. Azt sem mondhatjuk, hogy előtte ezek az irányok nem állottak egymással közeli rokonságban. De a közfelfogásba ennek a három iránynak egységét ő plántálta be, ő, illetve a materialista tirász: Vogt, Moleschott és Büchner. Népszerűen, tudományos alapon, írásban és szóban hirdetik tanukat, sokszor igen szellemes és hatáskeltő támadással, sőt gunyolódással is illetve más tanokat és a más hitűeket.

Az említett triász legnépszerűbb és talán legszellemebb alakja: Büchner. Mondhatni, az ő nevéhez fűződik kiváltképen szadunknak materiálizmus.

A Büchner tana, a materiálizmus tana. Ismert mondas az, hogy főműve: a „Kraft und Stoff” a materiálisták bibliája. Miben áll a materiálizmusnak tanítása? Miben áll annak tudományos becsé? Mennyiben alkalmas

a világmagyarázatra és mi új van korunk materiálizmusában?

A materiálizmus ép olyan régi, mint az emberi gondolkodás maga. Az ember szemben találván magát a világ dolgaival, igen természetes, hogy annak, a mit látott, hallott, tapintott; egyszóval mindannak, a mit érzett, a mi rá hatott — létet, anyagi létet, tőlünk független létet tulajdonított. Az emberi gondolkodás legkezdetlegesebb korában merőben materiálistikus volt. Materiálistikus volt, a mennyiben mindenben anyagot látott, hallott, érzett. De ez a materiálizmus szemben korunk materiálizmusával naiv materiálizmus volt.

Az emberi gondolkodásnak ebben a korban fogalma sem volt arról, hogy a világ nem csak anyagi, hanem szellemi, vagy szellemi és anyagi szubsztanciából is állhat. Naív volt az emberiség gondolkodása, mert nem birt az ellentét lehetőségének tudatával. De nemesak naiv materiálistikus, hanem egyszersmind naiv realiztikus is volt a gondolkodás csecsemőkorában, naív, öntudatlan hittel bizva bizott az emberi elme megismerő erejében. Természetes volt az emberi elmének, hogy a dolgokat olyannak ismeri meg, mint a miylenek azok a tőlünk független valóságban.

És végül, ha nem is az egész vonalon, de mégis annyira a mennyire, átheiztikus is volt a régi naiv materiálizmus. Az iven fizikusoknak a rendszerében csak helye nincs az isteneknek. Demokratia és a többi atomisták rendszerében pedig, csak olyan szerepük van az isteneknek a világban, mint a cirikusban az szemlézőknek.

A régiek materiálizmus a kísért minden időben. Pedig a materiálizmus ebben a formában nem egyéb, mint érzeteinknek valóságga emelése. Érzetekből konstruáljuk meg magunknak a való világot.

Az emberi szellem kiinduló pontjától óriási utat tett meg. És ezért mégis kísért a materiálizmus — és pedig ugyan abban a régi, az ősi, a kritikátlan formájában.

Az érzeteknek azóta hátat fordított a gondolkodás. Fogalmakból, eszmékből konstruáltuk meg a mindenséget. Mind hiába. Elfordultunk azóta a konstrukcióktól egyáltalában. Gondolkodásunk a gondolkodás, a megismerés bírálatára adta magát.

Mind hiába. Hiába mutattuk ki, hogy a világ a maga valóságában megismerhetetlen, hiába bizonyítottuk rá a realizmusra tarthatatlan ellenmondásait.

Hiába fáradoztunk, ismét ott van a gondolkodásban a realiztikus és az átheiztikus materiálizmus. Miért? Valahányszor elfordulunk az ideáloktól, mindannyiszor a materiához kell folyamodnunk. Ha eszmék, fogalmak ellen kell harezba szállnunk, mindannyiszor a materiához, az anyaghoz fordulunk. Egyház, állam, család, erkölcs, jog stb. fogalmak ellen minden időben e materiálval védekezünk. A francia materiálisták korában csak úgy, mint Németországban, az ötvenes években: a Büchnerek uralkodásának korában.

A materiálizmus minden formájában a 7-ik és 8-ik gimnázistáknak a világnézete. 16—17 éves korukig mit sem hallottak az anyagról és a mindenségben mindenütt érvényes törvényeiről az anyagnak és erőnek.

Ellenkezőleg. Folyton fogalmakkal, eszmékkel operáltak. De ezek az eszmék, ezek a fogalmak csak gondolatban léteznek, a fizika pedig van a valóságban. Csak az való, az igaz, a mit a fizika tanít. Az elvakult gondolkodás nem veszi észre, hogy az anyag és annak minden tulajdonsága, az ugynevezett vastag valóság csak az én érzeteimben van meg.

Mindegy. Érzéseink alól amugy sem tudjuk magunkat emancipálni. A kik végleg elmerülnek az érzésekben, azoknak való a materiálizmus. Ilyen emberek pedig mindenkor lesznek. És minden ember bizonyos fokig ilyen értelemben materiálista.

Az pediglen, hogy Isten nem létezik, csak természetes következménye az anyag omnipotenciájának. A ki végkép elmerül az anyagba, annak nincs Istene, vagy ha van, akkor az Istene olyan, mint a Tertulliané: finom anyag, de azért mégis anyag.

Nincs semmi új a Büchner tanításában. Ő csak egyik zenialis képviselője az emberi gondolkodás egyik régi, ősrégi hitének.

Bárdny Gerő.

Az én gyermekeim.

— Saverina Károlytól. —

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

VII.

(Vége.)

(20.)

— Rozamond, ki volt az?

— Valaki, a kit szeretek.

— Igen és —

— Valaki, a ki engemet szeret.

erdélyi részekben 30 ezer lélekre esik egy képviselő, a mi megokolatlan favorizálása a Királyságon tuli részeknek s részben a privilegizált városokk előtérbe állításával, részben pedig azzal fejthető meg, hogy Erdélyben a nép szaporodása igen lassu. 1870-től 1890-ig, tehát husz év alatt 101.000 volt s így nem rugott annyira, mint Budapesté.

Mint érintettük, az egyes választókerületek átlagos népszáma az anyaországban 50—55. Erdélyben körülbelül 30 ezer. Műtan pedig a városi kerületek lélekszáma, egyes ritka kivételekkel leszámítva, ezen átlagos számon alul marad, világos, hogy a vidéki népességgel e téren is aránylag mostohán bántak el. Ez a körülmény sok mással együtt egyik oka annak, hogy olyan nehéz a magyar törvényhozásban az agrárpolitikának érvényt szerezni.

Érdekes az, hogy míg a választók száma általában némileg gyarapodik, egyes kerületekben, sőt vármegyékben helyenként igen jelentékeny az apadás. Az összes kerületekben apadt a jogosultak száma 1887-től 1896-ig Csík, Esztergom, Háromszék, Nyitra, Turóc és Veszprémmegyékben.

Igen érdekes az apadás Hunyadban, J.-N.-K.-Szolnokban, Krassó-Szörényben, Maros-Tordában, Pozsonyban és Trencsénben, Udvarhely és Vasban. A csökkenés magában Nyitrában majdnem ötféle ezerre rug. Némelyek szerint ez a lajstromok önkéntes összeállításának eredménye, a mi bizony súlyosan megrovandó, de kisebb baj, mintha a mélyebben fekvő okoknak a depopulációnak és az elszegényülésnek eredménye. Azok, a kik a fentieket átvesszük, ha elfogadlanul ítéljük meg a helyzetet, alig juthatnak más következtetésre, mint arra, hogy a jelenlegi rendszer a jog és igazságérzet erős sérelme nélkül fönn nem tartható és ha hozzá mégis ragaszkodnánk, kiteszünk magunkat annak, hogy Európa ítélete ki fog bennünket a haladó és politikailag fejlődő nemzetek sorából törölni. Akarjuk ezt?

A borellenőrző bizottságok.

Kolozs-vármegye.

Hidalmási járás. Gajzágó Antal ügyvéd elnök, Beretzy József bir. kinevezett tag, Gombos Mihály járási orvos kinevezett tag, Simon Ábrahám bir. választott tag, Gáspár Tamás bérlo választott tag.

Bánfi-hunyadi járás. Szentiványi Gyula ny. kir. tábl. tan. el. elnök, dr. Albrecht Lajos ügyvéd kinevezett tag, Gondolovits Lajos bir. kinevezett tag, Bubay Pál bir. választott tag, Szabó Gyula bir. választott tag.

Mész-örvényesi járás. Gaál Gyula bir. elnök, Bonis István bir. ország. kv. kinevezett tag, Wachsmann Kolozs bir. kinevezett tag, Simon Albert bir. választott tag, Mezei Sándor bir. választott tag.

Mocsi járás. Hosszu Teophil bir. elnök, Gaál Elek bir. kinevezett tag, Deák Ferenc bir. kinevezett tag, Pap Ferenc bir. választott tag, id. Rohonczy Zsigmond gyógyszerész választott tag.

Kolozsvári járás. Ferenczy József bir. elnök, Tamási Péter bir. kinevezett tag, br. Rottenthal József bir. kinevezett tag, Nagy Lajos bir. választott tag, Ferenczy Gyula bir. választott tag.

Telkei járás. Putnoki Domokos bir. elnök, Farkas József bir. kinevezett tag, Riser Mihály közs. bíró kinevezett tag, Grosz József bir. választott tag, Scheiner Mihály bir. választott tag.

Kolozs r. tan. város. Zabulik László polgármester elnök, Malakovszky Máté gyógyszerész kinevezett tag, Csartya Tódor gör. kel. lelkész kinevezett tag, Bartha Ferenc városi főjegyző választott tag, Palló Imre bir. választott tag.

Kolozsvár szab. kir. város. Sigmond Dezső ker. és ipark. eln. elnök, Nagy Lajos unit. esp. tanár kinevezett tag, Rucska Lajos

bir. kinevezett tag, Szabó Sámuel ny. főgym. tanár választott tag, Dávid Antal jószágigazgató választott tag.

Gyalmai járás. Szabó József nagybirtokos elnök, Rosenberger Ignác nagybirtokos kinevezett tag, Hécezy István bir. kinevezett tag, Bíró György bir. választott tag, Klein Viktor bir. választott tag.

Nádassenti járás. Lészay Ferencz nagybirt. elnök, Betegh László bérlo kinevezett tag, Gajzágó Tivadar bérlo kinevezett tag, Simay Ferencz nagybirt. választott tag, Krizsbay Béla bir. választott tag.

A kolozsvári borellenőrzőkre nézve megjegyzéseink vannak.

1. A borellenőrző bizottsági tagok nincsenek elegendő számmal arra, hogy e nagy városban elharapózott pancsolt bor árulás megakadályozására, úgy, a mint a szükség megkívánná, befolyhatnának.

A választott tagok más irányban sok oldalul elfoglaltatásuknál fogva sem tudtak eddig sem megfelelni kellőképen feladatainak, ezenül sincs erre több remény.

A borvizsgáló bizottság kezdetben is pár évig, a most megválasztott elnök vezetésével alatt kellett volna, hogy működjen. De teljességgel semmit sem csinált, holott tudjuk, hogy két év alatt napról-napra waggon számára hordták be a kolozsvári piacra a pancsolt borokat.

Kolozsvárt is, az alvó ellenőrző bizottságtól teljesen háborítatlanul készítették a pancsolt borokat. E tekintetben a merészességük annyira ment, hogy az ellenőrző-bizottság elnökének üzletársát is több ízben kellett megbüntetni italok hamisítása miatt.

Műtan, a ki hamis bort mér, nagyobb csalást követ el, mint a ki *anyanyűrű* helyett *részgyűrűt* ad el, s e csalónál annnyival nagyobb bünt. követ el, mert a részgyűrűvel csak erszényét, a pancsolt borral pedig egészességét is meglopják a fogyasztónak, a bor ellenőrző bizottság működése Kolozsvárt nagy jelentőséggel bír.

Feltesszük a kérdést, minő garancia nyújtatik arra, hogy e bizottság a jövőben feladatának jobban meg fog felelni?

IRODALOM.

A *Küldy Gyula* összegyűjtötte kurucz nóták és dalokból rendkívül ügyesen szerkesztett czimbalom átiratok jelentek meg két füzetben a Rózsavölgyi kiadásában. Átirójuk: Erdélyi Dezső már régen jó hangzásúvá tette nevét kitűnő czimbalomjátékával s azokkal a számtalan sikerült transzkripciókkal, a melyek az ő avatott tollából erednek. A kurucz-nóták is kiváló művészettel készültek s így azok, a kik az Erdélyi jeles átiratait kedvelik s előszeretettel játszzák, az új füzetek tartalmában is sok élvezetet lelnek. Egy-egy füzet ára: két korona. A dalokból közönség bizonyára szívesen veszi a *Lengyel Miska hűt új magyar dalát*, a melyeket szintén *Rózsavölgyiek* adtak ki. Mely érzés hatja át az egyiket, pajzán jövedv a másikat. Ez utóbbinak szövege telve van józsi humorral. Szóval *Lengyel Miska* ezúttal is derekasan kitett magát. — A két dal ára 1 korona 20 fillér.

Egyleti élet.

Az *Aradvidéki Tanítóegylet* és a Hunyad-vármegyei Általános Tanító-Egylet el. az 1899. évi május hó 14. és 15. napján Körösbányán és Brádón közös közgyűlést tartanak.

Meghívó. A vörös kereszt egylet Kolozsvári választmányának *intéző bizottsági* tagjait f. hó 7-én *vasárnap délután 3 órakor* a megyeház üléstermében tartandó ülésre tisztelettel meghívjuk.

A vör. ker. egy. kolozsvári választmány névében. Kolozsvárt 1899. május 5-én.

Az elnökség.

ni a te testvéredhez? Te tudod, hogy reám mindig számíthatasz. És most menneim kell; néhány látogatást kell tennem.

— Hiszen az előbb mondtad, hogy nincs semmi dolgod! — ellenveté Rozamond ártatlanul. Édes Jack, ne menj el! — Valamit akarok tőled kérdezni! — Látsz te valaha képeket — a multból?

— Látok, még pedig nagyon gyakran. A lába alatt levő kavicsok ismét ropogtak.

— Én is azt teszem. Tudod e, hogy gyakran, nagyon gyakran, távollétem alatt ezerszer megfontoltam, hogy a fillért levegőjű termék, a léha nevetés, az a sok sületlen beszéd, midőn mindenki ugyan azt mondta és ugyan azzal az unalmas modorral — annyira terherre voltak, hogy örültem, ha egy csendes szegeletbe tudtam vonulni, hol a szememet behunyhattam. És az én képeim olyankor mindig megjelentek — mindig! Szerettem azokat nézni! olyankor azt képzeltem, hogy ismét itt vagyok. Azok mind rózsahalmi képek voltak — mind — egytől egyig; de volt egy, melyet legjobban szerettem mind között. — Vajjon te tudnád azt látni?

— Rozamond, mi volt az? — kérde Jack elérzékenyülve.

— Elmondom neked, ha tudom.

Ekkor a két árnyék nagyon közel volt egymáshoz és láttam, hogy az egyik kis kéz idegesen bábált a Jack karján. — „Azt gondolom, hogy ez nagyon csunya és ostoba jelenet, de — én szeretem. Csak egy sáros falusi rét, melyre nedves, ködös sötétség borul. — Ez a képem rámája és az alakjaim benne csak egy nagy erős fiu egy gyermekkel az ölében és egy öreg ember, aki egy szíjnál fogva egy csomó könyvvel ment utánuk. Jack, látod a képetem? —

— Látom.

ZENE.

Bagotai Lengyel Ernő hangversenyére jegyek a mai naptól fogva előre vált-hatók *Kovács Péter és Fiai* főtéri üzletében. Üllőhely 1 frt. Állóhely 50 kr. A hangverseny, a mint már jeleztük, május 11-ikén délután 5 órakor lesz.

SZÍNHÁZ.

Megnyitó előadás Nagyváradon.

A nagyváradi szinkörben szerdán tartották meg a megnyitó előadást Dóczy Lajos, *„Utolsó szerelem”* című vigjátékával. A szinkör nem volt tulságosan tele s a mi közönség volt, azt is „inkább az első színházi est vonzotta a bódéba”, a mint egyik nagyváradi lap írja. Hogy tovább is az illető lap szavaival éljünk, „a hangulat, hasonlóan a külső levegőhöz, hűvös volt.” Mindez nem épen biztató a kolozsvári szintársulatra nézve, különösen ha tekintetbe vesszük egy másik nagyváradi lap következő sorait: „En nem tudom, hogy Bölöny Józseftől nem kérnek-e dupla gázsit az ő színészei, a mikor a nagyváradi áránában játszanak; de az bizonyos, hogy megérdemelnék. Mert komolyan mondom, hogy egy modern, önérzetes színész legalább is furcsának találhatja azt, hogy egy városban (!) ilyen borzalmas pajtában lépjen föl.” (Kötelességünknek tartjuk megjegyezni, hogy a „város” után a felkiáltójelt nem mi, hanem a nagyváradi lap használta; mi változatlanul vetjük át.) Az előadást különben dicsérik, előttünk azonban kissé megfoghatatlan az alábbi néhány sor:

„... Kassai Károly urat (Lófi) ismerjük, eredeti humorát és tehetségét ez alkalommal is ragyogtatta.” (*Nagyváradi Napló*).

„... Bónis is nagyon jó volt a Lófi humoros szerepében.” (*Nagyváradi*).

Nyilvánvaló, hogy ketten nem játszhat-ták Lófit. A mennyiben pedig a *Shabadság* és a *Tiszántul* is Bónist dicséri, erős a gyanunk, hogy Kassai közelebből nyilatkozni fog és visszavonhatja a meg nem érdemelt dicséretet. És ez rendjén is volna, hiszen *Nyárai* is nyilatkozott azon inkriminált felkiáltásáért: „Segíts! Jaj! Visszérnek Nagyváradra!” s szellemesen adja tudtal a publikumnak, hogy bár nem kacsza a fönt említett felkiáltás, kimondhatatlanul szereti a nagyváradi publikumot is. Ez rendjén is van: hiszen a színésznek soha sem szabad a „kecske” és a „káposzta” meséjét szem elől tévesztenie. Nem is vesszük tőle rossz néven. Ezzel tulesett a szintársulat a köteles bemutató előadása; holnap a *gésák* következnek.

Pálmai Ilka dalosarnokban. Pál-may Ilka most a berlini Wintergartenben vendég szerepel, mint énekesnő. Első fellépése alkalmával dicsőítő dalt énekelt Berlinre, amelyet az ő Bécsevel és Budapestével egy színvonalra helyezett. Czigányzene kísérete mellett magyar dalokat is énekelt és táncolt.

Női kalap a színházban. A görögök igen okosak: nem engedik, hogy a nők föltett kalappal üljenek a színházak nézőterén. Egy hölgyet, a ki husvét vasárnapján egy atheni színházban e tilalom ellen vétett, tizennégy napi elzárásra ítéltek.

— ezt én előre megmondhattam volna neked!

De te mindig olyan buta voltál és ott kellett ülnöd, hogy a virágokról beszélj, a helyet, hogy alkalmat adj nekik, az egymással való beszélgetésre!

— Oh, tehát ez volt az oka, a miért kiktölté!

Tisztelettel néztem végig a testvéremem, bámulva az ő magasabb értelmi tehetségét. — Természetesen, hogy azért!

— No, lásd, ha nem mondom, én ezt soha sem tudtam volna — kezdém.

— Az isten áldja meg a fejedet, kiáltá a testvérem, kedvezet felkiáltásával szakítva engem félbe, azt látszik gondolni, hogy mindenki olyan vak, a milyen ő! Én soha sem voltam szerelmes, hálá az égnek és tudtommal én belém sem volt soha szerelmes senki; de azért reményem, van annyi eszem, hogy meg tudtam és meg tudom mondani, midőn látom, hogy mások szerelmesek! — De már mennem kell, hogy a vacsora után nézzek, ámbár kérdés-e, ha vajjon annak a két gyermeknek lesz-e arra szükségük.

Azt gondolom, hogy egy jó félórát eggyedül voltam, midőn a gyermekek bejöttek, Rozamond hozzám szaladt, a térdemre ült és azután bátoratlanul nézett fel Jackra, mintha nem tudná, hogy most mit csináljon. Nagy gyönyörűségemre szolgált, a gyermekeim arczán az örömtől, büszkeségtől, szerelmest és a boldogság kifejezését látni. — És azt gondoltam, hogy nagy titkukat elmondani szükségükre leszek.

— Ugy, hát végre bejöttetek? — mondtam. És édesem, mellesleg mondván, nem felejtettétek el a fillogória ajtaját betelni!

A kis leányom megretent és elpirult.

— Teo bácsi — dadogta, a fillogória ajtaját?

— Igen drágám. Midőn kevéssel ezelőtt

Nők a kerékpáron.

Mily gyakran intézték már hozzám azt a kérdést, hogy ártalmas-e a hölgyekre nézve a kerékpározás? Mióta azt a kérdést úgy elméletileg, mint gyakorlatilag tanulmányozni alkalmam volt, azóta jó lélekkel és teljes meggyőződéssel mondhatom: hogy a kerekedés a nőkre nézve nemcsak hogy nem ártalmas, hanem nagyon is egészséges, azt igen sok esetben gyógymodszert gyanánt rendeljük, feltéve, hogy az alábbi szabályokat figyelemmel tartják.

Egy amerikai orvos azt mondja: „A kerékpározás némely nőkre nézve mindig ártalmas; minden nőre ártalmas bizonyos viszonyok között; de nem minden viszonyok között ártalmas!” Kezdetben, mikor még alig néhányan merészkedtek a nők közül a kerékre, hölgyismerőseim egyhangulag azt mondták: „Magától értetlik, hogy reánk nézve a kerekéssel járó megrázkódtatások károsak. Csak egyikük, aki már megtanulta a kerekézt, a nélkül, hogy társnői bármit is tudtak volna róla, válaszolta azt: „Lehetetlen, hogy ártalmas legyen, hiszen olyan elbájolóan kellemes.”

Bizonyára már kivülem mások is tapasztalták, hogy oly asszonyok, a kik leánykorukban igen sokat tartózkodtak a szabad levegőn, midőn férjhez mentek, elvesztik attól a kedvüket. Tudom jól, hogy a háztartási gondok egy jó asszonyt csaknem elfoglalni képesek, a férje és gyermekeiről való gondoskodás mellett saját néje egészen háttérbe szorul. És sokan erősen állítják is, hogy egy jó gazdasszonynak nincs elég ideje arra, hogy egészséges édeketben valamely sportot tűzzön. Am jól van, tegyük fel, hogy így van, — ámdé akkor hogy jön az, hogy oly gyakorta hallok panaszt az asszonyok alkjairól, hogy a divatárulás, vagy szabásuknál órákat kellett töltönnök és hogy halálra unták magukat X., vagy Y-éknál lefolyt hosszú uzonnán vagy jounon?

Bizony ezen idő javarészt könnyen lehet a jégén, vagy a biciklín eltölteni. Hanem elég a nappali idő, úgy menjünk korán aludni, hogy korán kelve egy reggeli sétát végezhessünk. Ha a férj is keresek, pedig legtöbbnyire az, úgy a kellemes társaság már megvan.

S ha a gyermekek felnőnek, őket is magukkal vihetik.

A mi a testmozgást illeti, a jó vagyoni helyzetben lévő hölgy kedvezőtelenebb viszonyok között van, mint a munkásnő. A kerék különösen alkalmas arra, hogy épen a jobb társadalmi osztályok hölgyeinek erejét és egészségét erősítse. Az egészség legtöbb háborítása ugyanis abból származik, hogy a test az elfogyasztott ételek és italok egész mennyiségét nem képes megemészteni. Szabad levegő és testgyakorlás gyakran fordított arányban állanak az éhezés és ivás bőségéhez.

A biciklizés fejleszti a nőknél a tájékozatási képességet, az önállóságot, a bátorságot, mert bizonyos, hogy gyakorta — inkább látszólagos, mint valódi veszélyeknek van kitéve a kerékes.

Ez pedig az idegességet megszünteti, s az ily hölgy nem fog egyértőli halálra ijedni, nem fog segélyért kiáltozni, midőn segélyt kellene nyújtania. Mert valóban kell némi ügyesség és bátorság ahhoz, hogy valaki Párisban a boulevardokon d. u. 3 órakor, vagy Bécsben déli 12 órakor az opera előtt, vagy Budapesten építkezési saison folyamán a körutakon végig hajtsion!

S ha a kerék arra vezet, hogy mint a torna, vívás, evezés, uszás, bator, természetesen leányokat neveljen, már nagy feladattal betöltötte és költség-telenül a 19-ik század nevelésiügyének egyik leg-hatásosabb segédesszköze lesz.

Fődolog persze ezek mellett, a kellő gép kiválasztása. Könnyű, de mégis szilárd szerkezet legyen az.

A ruházat dolgában szabad legyen nekem is azt a nézetemet hangsúlyoznom, hogy a leggyakorlatibbnak tartom a skót nők vadászöltönyét a kerékre. Közönséges bő lengyel nadrág, angol kamáslik, nem magas fűzős cipő, rövid, nem sokkal a térdnél alul érő szoknya, bőr-öv és izlés szerinti kabát.

Természetesen a „mieder”, legyen az akár-miből, valóságos bűn, azért otthon hagyandó.

D.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 5.

— Mátyás-szobor leleplezése.

Mátyás király kolozsvári lovas szobrának leleplezése az idénről elmarad.

onnét kijöttem, úgy emlékezem, hogy az ajtót nyitva hagytam.

Rozamond egy pillanatig bámulva nézett rám és aztán azt kiáltá —

— Oh Jack, ő tudja — ő tudja!

És azután a nyakamba borult, míg Jack a kezemet olyan erővel szorította és rázta, hogy az egy pár óra múlva is sajgott bele.

A következő napon Jack irt a Rozamond atyjának. Hogy mit irt — azt én nem tudom. De a választ megmutatta. Nagyon hideg volt az és fűzős és gögös. — A leánya tökéletesen tudta — mondá — hogy azon házasságot vissza utasítva, melyet számára ő határozott és olyan házasságot köté, a milyent szándékozik tenni, lemondott a reá váró vagyronról és teljesen szakított vele. — Rozamond választotta a maga sorsát és ő reményli, hogy azt soha sem bánja meg. A mi ötlet illeti — ő nagyon csalódott a leányában és valószínűleg rövid idő alatt meg fog nőslüni. Utóirat is volt, melyben kijelentette, hogy ha a leánya irni kíván neki, nincs kifogása ellene, elfogja a levelét fogadni és válaszol reá.

Ennyi volt az egész és mondhatom, hogy kevés hatást tett azokra, a kikhez írva volt.

És én boldog vagyok, mert a két gyermekem velem van, tudom, hogy az ő kezük fogja majd az enyémet, midőn végre minden földi dologra behunym a szemeimet. — Penelope és én gyönyörködve nézzük őket, kik oly vidámak és boldogok ifjúságukban és szerelmükben, hogy a mi öreg szívünket is megfátaltatják.

Elvégre is, én a vidám ifjúságról, szerelemről és boldogságról írtam és nem a halottakról, eltemetett érzelmekről és saját öreg szívem megvalósíthatatlan vágyódásomról, talán ez az oka, hogy az öreg ember történetének az utolsó sorain keresztül a lakodalmi harangok ezüst csengése zug végig.

Fadrusz a szobor készítője, nem készülhet el az öntvényekkel ez év őszére s így a szobor csak 1900-ban lesz leleplezhető. Az új századot kezdjük meg tehát az igazságos király szobrának leleplezésével. Vajon az igazság diadalának hirdetője lesz-e a huszadik században ama szobor? A leleplezés idejére tervezte az ország történelmi ereiklye muzeum műtörténelmi kiállítását is. E kiállításnak összes előmunkálatait már keresztül is vitték. Most e kiállítás is a jövő évre marad. E kiállításnak mint annak idején említettük, védnöke dr. *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter.

— Fügöndnok-beigtatás.

A napokban már megemlítettük, hogy a kolozsvári r. kath. egyházközség főgöndnokának tulyornó szavazatiöbbséggel megválasztott dr. *Farkas Lajos* egyetemi tanár, gróf *Majláth Gusztáv*, erdélyi r. kath. püspök ezen állásában megerősítette. Az erről szóló főpásztori irat a napokban érkezett meg *Bíró Béla* plébános egyházközségi elnök kezéhez, a ki azonnal intézkedett is, hogy az új főgöndnokot mennél előbb ünnepélyesen igassák díszes állásába. A választmány, illetőleg az elnökség e célból folyó hó 7-én (vasárnap) délelőtt 11 órára rendkívüli közgyűlésre hívta egybe a képviselőt tagjait. Ezen a közgyűlésen lesz dr. Farkas Lajosnak ünnepélyes beiktatása a főgöndnoki állásba. A közgyűlésen mindenek előtt felolvassák a püspöki átiratot, az új főgöndnok leteszi a hivatali esküt s az elnök beigtató beszédére válaszol. Az ünnepélyes aktus iránt a képviselői tagok körében igen élénk érdeklődés mutatkozik, a mi azt bizonyítja, hogy dr. Farkas Lajos o körökben nagy népszerűségnek és közbecsülésnek örvend s az ő ünnepeltetésében mindenki öszintén részt kíván venni.

— Szellőzteték a Vigadót.

Kolozsvár városi törvényhatóság bizottságának néhány szakosztálya tegnapielőtti gyűlést tartott. A tanácskozás tárgyát többek közt az is képezte, hogy a városi közgyűlési terme, a nemzeti színház, meg a Vigadó új szellőztető készülékkel láttassék el. A szakosztályok abban állapodtak meg, hogy javasolják a közgyűlésnek a szellőztető megállapodását. Hát az ellen bizonyára senki sem tehet kifogást, hogy a városi közgyűlési terme, meg a színház szellőztető készülékkel láttassák el, sőt mulasztásnak lehet tekinteni, hogy eddig erre nem fordítottak különösebb gondot. Ámdé a Vigadó szellőztetése, illetőleg újabb és költségesebb szellőztető eszközzel való ellátása egyértelmű a pénzpazarlásnak. Igazán csodálkozni lehet a felett, hogy már sok évek óta ennek a korhadt épületnek hol a javítása, hol a megfestése, hol pedig egyéb hiányának kipótlása céljából a város közönségét pénzálidozatok hozatalára kényszerítik.

De hát ugyan még ma sem ért meg odáig az idő, — hogy folytonos ok nélkül való tatarozás, feldozás és foltozás helyett valahára komolyan hozzá látna a tanács egy új Vigadó építésének tervezéséhez és a kiviteli eszközök alkalmazásba vételéhez? Hiszen ez a Vigadó már pár évtized óta igazi szegénye a városnak, s még ma is erre a romhalmazra javítási költségeket pazarolnak. A mult évben megfestették, azelőtt megmeszelték, most már szellőztetőket vesztegetnek reá és a dolog egy lépéssel sem jut előre. Vigadó van ugyan, tán szellőztető készülék is lesz, csak éppen közönség fog hiányozni belőle, mert ugyan hogy lehet jó lélekkel megkivánni, hogy abba a terembe még művelt közönség kíváncsozzen. És hát akkor kinek szellőztetnek és mért vesztegetik erre a czéltalan dologra a pénzt?

— Vikár Béla tanulmányutja.

Vikár Béla a kalotaszegi népdalok tanulmányozása céljából beutazva Kalotaszeg vidékét, a népdalokat fonográfra is megrögzíti és gyűjtésének első sorozatát a vasárnapi matinéin mutatja be. Vikár gyűjtéseit, egészen új fonográfra végzi, úgy, hogy a fonográfra a dalok a maguk eredetiségükben vissza adhatók.

— **Vizvezetési mizeriák Budapestén.** Azok a mizeriák, a melyek kicsinyben meg vannak Kolozsvárt, Budapestén előfordulnak nagyban. A vizvezetési szerelők úgy látszik, ott is silány munkát végeznek s ennek a városra nézve az a hátrányos eredménye, hogy minden második háznál állandóan folynak a házi vezeték viztartói s ok nélkül pazarlódik a roppant költséggel a városba szivattyzott víz. E tárgyban a fővárosban tegnapielőtti gyűlés volt, melyen Hieronim volt miniszter is részt vett. A gyűlésen tárgyalták a vizvezetési szerelési mizeriák orvoslását. Ajánljuk a kolozsvári vizvezetési igazgatóság s a mérnöki hivatal figyelmébe azt, hogy a főváros mizeriáiból figyekezzenek tanácsot meríteni és a szerelési dolgokat Kolozsvárt a legjobban rendezni. Egy dolgot elismeréssel jegyzünk fel a kolozsvári vizvezetési igazgatóság javára.

Ez az, hogy egy ellenőrzővel felügyelteti állandóan a lakások vízvezetékének két karban tartását. Ez jó idea, de a gyakorlat szempontjából ez ellenőrzést nem havonként, hanem *hetenként* kellene ellenőriztetni és a hol a tartányok folynak, a helyre állítást haladéknélkül elrendelni s ha nem történik meg, a gondatlan háztulajdonost büntetni. Ha most a vízvezeték használatának kezdetén rászoktatjuk a közönséget a vizpazarlás elkerülésére, a város tetemes megtakarítást fog elérni a víz szivattyúzásánál.

— **Életfogytiglan elítélt rabló gyilkos.** Olvasóink emlékezni fognak, hogy Kolozsmónostor határán két év előtt egy munkást hat revolver lövés által meggyilkolva találtak a mezőn. A vízvárosi bíróság a gyilkosság tettesét Vrecser Ferencz sziléziai munkás személyében kiderítette, ki a vállalatnál azt igyekezett beigazolni, hogy az áldozat ötlet támadta s ő önvédelemből oltotta ki uti társa életét. A kolozsvári kir. törvényszék helyet adott a védelemnek s Vrecsert, kit kettős házasság vádjára is terhel, pár hó előtt tartott gyűlésen felmentette a vád alól. Göllner Béla alügyész fellebezése folytán az ügy a kolozsvári kir. ítélő tábla elé került. A kir. tábla büntető tanácsa a napokban foglalkozott az ügygel s mint értesülünk, 13.50 sz. a megváltoztatta az I. bíróság ítéletét s elítélte Vrecsert életfogytig tartó fegyházra.

— **Kinevezés.** Pap Kálmán m. kir. posta és távirat főtitkár hosszú évi huzó szolgálatát a kereskedelmiügyi miniszter *feljegyelt*véve nevezte ki.

— **Kalotaszegi matiné.** Az EKE néprajzi bizottsága most vasárnap (7-én) d. e. 11 órakor felfelolvasó gyűlést tart a ref. theologia disztermében. Gyarmathy Zsigáné dolgozatát a kalotaszegi varrótasokról Gajzágó Antalné olvassa fel. Utánna Vikár Béla kalotaszegi népdalokat mutat be fonográfon. Végül Gyarmathyné néprajzi gyűjtéseit magyarázza, melyek ez alkalommal ki lesznek állítva. A felolvasás ingyenes és az érdeklődőket az E. K. E. szívesen látja.

— **Uj törvényszéki orvosok.** Az országos törvényszéki orvosi vizsgáló bizottság előtt f. é. május hó 4-én törvényszéki orvosi vizsgált tettek: Dr. Dornó Zoltán, dr. Hegyi Mózes, dr. Komény Sándor, dr. Weres Nándor, dr. Ziegler Károly orvos tudorok.

— **Uj üzletvezető helyettes.** A kolozsvári üzletvezetőknél általános megelégedést keltett a kereskedelmi miniszternek azon lejárható döntése, miszerint az üresedésben levő üzletvezető helyettesi állásra Dax Adolf feljegyelt névezte ki. A tisztviselőt ezen általános megelégedésének legfőbb oka az, hogy Dax Adolf kinevezésében a becsületes munkásság és kiváló szakértelem nyerte el méltó jutalmát.

— **EKE. gyűlés.** Az EKE. kolozsmegyei osztálya f. hó 8-án (hétfőn) d. u. fel 6 órakor gyűlést tart a főtitkári hivatalban. Tárgyak: 1. Elnöki előterjesztés. 2. Indítvány a messzélő alatti teleknek a megvásárlása tárgyában. 3. A nyári kirándulási program megállapítása. 4. A reklámozási menedékház felavatása. 5. A „Szent-János-kut” környékének rendezése Kolozsvármegye turisztikai feldolgozásához. 6. Pénztári jelentés. 7. Indítványok. — E gyűlésre az osztály választmányának tagjait tisztelettel meghívom. Kolozsvár, 1899. május 5. *Hangay* október osztályelnök.

— **Bóér bácsi jubilál.** Ki ne ismerne a jó öreg Bóér Ignácot, a hű posta kihordót, a ki annyi év óta örvendőzött, szomorítja meg az ifjakat az illatos levélkéikkel. És ő a napokban jubilált. Házasságának 25 éves szolgálatának 30 éves jubileumát ülte meg. Kollégái üdvözlétek s a tisztelettel rendezett vacsorán számosan vettek részt és elhangoztak üdvözlétekkel, hosszú életet kívánva a hű, szolgálatkésző jó öreg Bóér bácsinak.

— **Felhívás.** Mindazon volt osztálytársaimat, kikkel az unitáriusok kolozsvári főgymnasiumában az 1888–89-ik iskolai évben érettségifeltétlen, e helyen tisztelettel felhívom, hogy állásukat és tartozkodási helyüket hozzám a *feljegyelt május hó 15-ig* tudatolni adni sziveskedjenek, hogy a f. évben megtartandó 10 éves találkozóunkra nézt előzetes levelezések után a kellő előkészületeket megtehessek. Balázsfalva. (Alsófehérmegye) 1899. ápril 21. *Inre* József járási szolgabíró.

— **A vetésről.** Az utóbbi hetek esős időjárása általánosan igen kedvezően fejlesztette a vetéseket Magyarországon egész területen s megkezdődött pótolta azt a hátrányt, a mit a kissé meleg március okozott. A vidékekről érkező jelentések szerint a gabonavetés igen jól áll s buján gyarapszik, a gyümölcsfák dusan virágoznak s a hol a jég és fagy nem okozott kárt, ott bő termés ígérnek, ép úgy, mint a szőlők. A nyárra való vetések országosra befejeződtek, még a burgonya és a kukorica is. Ausztriából hasonlóan kedvező jelentések érkeznek s ott még az elemi kár is kevesebb. Oroszországban jól telelt a vetés, azonban a bevetett terület kisebb a tavalyinál. Németország vetéseit nagyon megkárosította a kemény utótel. Amerikában a vetések általában gyengén állnak s a terméskültség kedvezőtlen.

— **Magyarok Egyiptomban.** A Propper-féle Keleti Expedíció teljes 12 napot töltött Egyiptomban, Alexandria és Cairó minden nevezetessége feltárult a keleti fény, pompa és tarkaság által valóságos elbűvölő magyarok előtt. Ehez járul az idő leírhatatlan kedvezése. A hőszög a mi nyári napjaink hőfokát ritkán haladja meg. A növényzet virágpompájában illatozik. A fogadtatás minden ponton előkelő és szíves. A magyar társaság megtekintette Alexandria és Cairó modern és ó-arab városrészeit, múzeumait, bazárjait. Ellátogatott a világon egyetlen mohamedán egyetemére, hol 12 ezer mohamedán ifju nyer kiképzést; a Struczenyészetbe, mely szintén egyetlen az egész világon (2500 eleven strucezai) remek tollakat és strucezajásokat szereztek be egyesek itt. Kirándulások tartattak a ghízai piramisokhoz, a sphinkhez, a sziklatemplomhoz, a ghízai múzeumba, mely ősi egyiptomi emlékekben legzárkább. Hajón a Nilusig eljutottak Memfis-ig. Dr. Csury Jenő miniszteri titkár pedig egy külön expedícióval felhagyott egész felső Egyiptomba Luxonig, Bartho deiszky Béla földbirtokos a lybiai sivatagokban vadászott szép sikerrel antilopokra, sakálókra. Megtekintettek Matariéhban a héliopolis obelisket, Máriaát, mely alatt egyiptomi futása idején a Szent-család pihent. Ramlében, Helmanban a kaszinóban látogatásukkor egy orosz hadi hajó zenekara játszott. A ghanik, moschek, citadella, khalfák sirja, az ürvölő és tánczó derviszek istentisztelete stb. leírhatlan benyomással voltak ezen exotikus utban résztvevőkre. S hogy tetézzé legyenek az érdekességek, csütörtökön (27) Ghimay-hercegné, Ward Klára, meghívta magához ebédre az utazás rendezőjét Propper igazgatót.

— **Mennyi cigarettát fogyasztanak Európában?** Megközelítő becslések szerint, az összes Európai dohánygyárakban évenként mintegy 6000 millió darab cigarettát készítenek. Ha ehhez hozzáadjuk az Európába más világrészekből importált kész cigarettákat, valamint azokat, a melyeket az emberek maguk készítenek, az egy évben egész Európában elszírt cigaretták mennyisége évenként körülbelül 7000 millió darabra becsülhető. Megemlítjük itt, hogy az egyiptomi cigarettákkal nagy szédülést üzenek. Közudomás szerint ugyanis, épp úgy Magyarországon, mint külföldön is igen sok egyiptomi jelzésekkel ellátott sziverták hoznak forgalomba; ezek túlnyomó része azonban sohasem látta Egyiptomot, mert onnat aránylag csak igen kevés mennyiséget hoznak be.

— **Medvevadászat.** Boszniából gyakorta érkeznek hozzánk egy-egy medvekaland hirt. Podzsephe község határában már régóta garázdálkodott egy hatalmas anyamedve. A szerajevói vadászegetl érdeklődnek. Hajdarevics Mújónak sikerült múlt hó 25-én a medvé nyomára akadni, s a vadállatot két jól irányzott lövéssel leteríteni. Később ráakadt a barlangjára is, melyben két kis medveboca is volt, de oly vadak és harapósak voltak, hogy Hajdarevics kénytelen volt őket agyonlőni, hogy kézrekeríthesse.

— **A huszárok története.** Ő Felségének kedvenc eszméje, hogy a párisi világkiállításán külön szobában a magyar huszárság története is megörökíttessék, a megvalósulás stádiumában van. Ugyanis Thallóczy Lajos udvari tanácsos, történetirő, ki a magyar huszárság története anyagának megszerzésével bízott meg, hosszabb ideig gyűjtötte a magyar huszárságra vonatkozólag az adatokat, s néhány hétre terjedő tanulmánytja alatt volt Drezdában, Londonban, Berlinben, Hágában, Brüsszelben, Amsterdamban, Kölnben, s már nagyrészen megszerzte az erre vonatkozó adatokat.

— **27 évig ártatlanul a börtönben.** A Szárdínia szigetén fekvő Oruno közönségben a múlt héten olyan esemény játszódott le, mely szakasztott mása Voss Rikárd. „A bünök” című drámájának. Egy Piétró Sauna nevű embert ezelőtt 27 évvel elítélték gyilkosság miatt és most kiderült, hogy ártatlan. A múlt héten érkezett haza a szülőföldjére és a lakosság valóságos diadallal fogadta. A határig elébe ment a község tanácsos, élén a polgármesterrel, a ki megható beszédet intézett a visszatérhez. Mikor a közönségbe érkezett, a főtéren föllállított lövészek sortűzzel fogadták. Harangzúgás és moszár durrogás közt ment be a lakására. A kapuban várta felesége és gyermekei, a kik sirva borultak a nyakába. Leírhatlan volt az jelenet, mely az egész lakosság szeme előtt játszódott le. Hangos zokogástól viszhangzott az utca, mert nem volt ember, a ki ne sírt volna. Felesége szög fiatal menyecské volt, gyermekei járnak alig tudtak, mikor elszakították tőlük és most az asszony fehér hajjal, a sok szenvedéstől megtörve, rogyott melléje, fiából pedig hatalmas szakállas emberek lettek.

— **Sáskajárás Palesztinában.** A palesztinai sáskacsapásról Jeruzsálemből a következőket írják: A népnek nagy az aggodalma, hogy az idei termésből aligha lesz valami, mert a Jordán völgye felől iszonyu nagy mennyiségű sáska közeledik; megmérhetetlen, megszámlálhatatlan ez a pusztító hadsereg. Most csak két centiméter nagyok s repülési se tudnak még. A falvak népessége mind ki van rendelve a hegység keleti lejtőjére, a hol az állatok nagy csapatokba összerakottak, petroleummal löntik s aztán meggyújtják. Bár a fellaknak ezt a munkát ingyen kell elvégeznie, korántsem lázadnak fel a kormány ellen. Engedelmesen a munkához látnak s a mellett a jó humorukat sem vesztik el. Azt beszélik, hogy a Jordánban túl a kisebb sáskák még nagyobb tömegben találhatók; csak hogy ezeknek míg csak meg nem nő a száruk, most utjokat állja a folyam. Ezek a hivatalos vendégek Hebron mellett is felléptek s Betir vasúti állomás mellett, hol néhány héttel ezelőtt a sineket is nagy tömegben ellepítették, a vonatnak negyedórai késést is okoztak.

— **Eltűnt sziget.** A birmai „Bangkok Times” írja: „Március 10-én Kunfaraffé városban, a hatalmas Mekong folyam partján, egy sziget teljesen eltűnt. A szigeten hatalmas fák nőttek s részben be is volt építve. Tulajdonosa három-négy napig mindenfelé kutatta a szigetet, de hiába. A tulajdonos különben már márciusban látott több szigetet leuszni a Mekong folyamán s azt mondja, hogy pár esztendő múlva ezek is el fognak tűnni. S ezért az ottani tulajdonosok folyton keresik a birtokukat, melyek egy-egy szigetből állanak.” E formájában ez a hír érthetetlen, ha csak azt nem tesszük fel, hogy giz-gazból, fagyókerekéből, zombékokból alakult uszó szigetekről van szó, melyeken az elszáradt növényzet révén lassankint földréteg keletkezett.

— **Fürdővendégek.** A belügyminiszternek ama jelentésében, a mely közegészségügyi viszonyokat ismertet, arról is van szó, hogy a magyarországi fürdőket a múlt évben hányszor látogatták és hogy a különböző fürdőkben mennyi volt a vendégek száma. Először azoké, a kiket állandó másodszor pedig azoké, a kiket futóvendégeknek szoktak nevezni. A számok azt mutatják, hogy 1897-ben a fürdőknek jobban ment a dolguk, mint harmadéva, a mikor akiállítás a fenylök és tavak hazájában határozottan kárt okozott. A miniszter az ő jelentésében 150 fürdő és nyaralóhelyről vesz tudomást, kétségelenül igazolva hogy Magyarország területén valógatni lehet az ilyen helyekben. A százötven fürdő és nyaralótelepnek az összes vendégek száma 154 ezerre rugott. Ezeknek a kisebb fele (70 ezer) állandó vendég volt, míg a másik fele csak néhány napra kukkancolt be. A fürdővendégek leginkább a kenes hévízi fürdőket keresték fel, azután pedig a magaslati gyógyhelyeket iránt érdeklődtek. A tóparti fürdőknek már kevesebb látogató jutott. Azok, kik idegen országokból kerültek ide, szintén a kenes hévízvezeteken kerestek gyógyulást, ám nem hanyagolták el a magas Tátrát sem. A fürdőhelyek között, mint mindig, ugy most is Tencsén-Teplécz vezet, a melynek állandó vendége 5005 volt. Másodszorban követi Pöstyén 4547 állandó vendéggel. Itt megjegyezzetjük, hogy ebben a két magyar fürdőben fordul meg a legtöbb külföldi. A harmadik helyet a Nagyvárad közelében levő Felix-fürdő foglalja el, a hol kimutatás szerint 3833 állandó vendég tartózkodott. — Herkules fürdő immár a negyedik helyet szerezte 3349 vendéggel, a kik között a nagyobb rész külföldről került oda. Azok a fürdők, a melyekben ezmél több állandó vendég tanyázott, a következők: Harkány, Csorba, Bártfa, Barlanglét, Buziás, Siófok, Balatonfüred és Hévíz. Ezek után megemlékezhetünk ama fürdő és nyaralóhelyekről, a hol a vendégek kis számmal jelentek meg. Legelső köztük Jegény-fürdő, a melybe egy árva lélek sem került. Azután Péth, a hol már nyolcz vendég volt, Nagy-Rözen egy-egy többet nyaraltak, vagyis kilenczen. Radna-Dombháton 29-en kerestek szórakozást. Hogy most már mely helyen volt legtöbb ok arra, hogy a fürdővendégek panaszkodjanak és elégedetlenkedjenek, arról nem tudunk, mert arról a kimutatás hallgat, noha, azt hisszük, eleget beszélhetett volna.

Gazdaság.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1899. évi április hó 30-án.

(A földművelésügyi m. kir. miniszterhez a gazdasági tudósítók által beérkezett jelentések alapján.)

Április hó második felében az ország nyugoti és keleti részeiben gyakori esőzések voltak az alföldön, azonban szárazság és többnyire szeles, hűvös időjárás uralkodott. Egyes helyeken főképp zivatar, zápor és jégeső következtében a levegő annyira lehült, hogy dár s itt-ott fagy volt, a minek káros hatását leginkább a gyümölcsök, szőlők, sőt néhol a vetések is megéreztek. Jégeső okozta károkról: Fejér, Pest, Baranya, Tolna, Zala, Sáros, Gömör, Szabolcs, Heves, Bács-Bodrog, Liptó, Pozsony vármegyékben, fagyárokról pedig: Somogy, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Hont, Nógrád, Abau-Torna, Komárom, Zala, Pest, Bács-Bodrog, Gömör, Hármaszék, Maros-Torda, Heves Csongrád és Tolna vármegyékben panaszkodnak.

A szeszélyes időjárás folytán a növényzet egyenlőtlenül fejlődik. A hol a csapadék nem hiányzott, ott a hűvös idők dacára is szép üdök és zöldék a vetések, — viszont azonban ott, a hol már hetek óta tart a szárazság, nevezetesen Bács-Bodrog, Torontál, Temes, Krassószörény, Fogaras, Somogy, Tolna, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Csanád, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves vármegyék egyes részeiben, a gabonavetések, főképp pedig a rozsok ritkulása itt-ott a buza elmaradása, továbbá a tavasziak lassú és egyenetlen kelése és fejlődése már némi aggodalmat okoz.

A kukorica vetését és kelését is több helyen hátráltatja a száraz szeles és hideg időjárás.

A buza országosra nagyobbára kielégítően, sőt helyenkint igen szépen áll, néhol tulbulja s itt-ott sarlózódik. A szárazság okozta visszamaradás az Alföldön egy jó országos eső még helyreállíthatná. A tavaszi buza meglehetősen jól áll.

A rozs és kétszeres az ország nagy részében már kalászába hajt, sőt néhol teljesen kalászában áll; általában jóval gyengébb a buzánál, sőt egyes vármegyékben túl ritka és foltos. A szeles és hűvös időjárás, a mihez néhol még a szárazság is járult, általában kedvezőtlen volt a rozsra.

Az ősi árpa meglehetősen jól nő, de ebben is látható a kedvezőtlen időjárás nyoma.

A tavasziak vetésének ugyan országosra kedveztek a viszonyok, de azért ezek

sem kelték ki mindenütt kifogástalanul, sőt helyenkint gyengék, s a gaz és a fereg, valamint itt-ott a fagy is kárt okozott bennök. Mindazáltal országos átlagban a tavasziak állása kielégítőnek jelezhető.

A zab főképp az Alföldön többnyire szépen kelt ugyan, de fejlődésében mégis itt maradt el legjobban, néhol a fagy is lepereszte, sőt a gaz is felburjánzott benne, különösen a Duna-Tisza kövén, a Tisza-Maros szögén és az erdélyi vármegyékben.

A repezében főképp a márciusi fagy és az ujjában fellépett rovarok úgy, hogy a repezvetéseket több helyen ki kellett számítani. A termés kilátások tehát általában romlottak, különösen mert az áprilisi hideg időjárás is a virázásban levő repezében szintén sok kárt okozott.

A kukoricaára az időjárás hasonlóképpen kevésbé volt kedvező a korábban vetett kukorica kikelte ugyan, de nem fejlődhetik, a későn vetett pedig lassan csirázik. Jó esőre és enyhe időre tehát ennek is nagy szüksége volna.

A hűvösek és a kerti vetemények vetése még többfelé folyik; a koraiakban a hűvös időjárás, különösen pedig az április hó 24. és 25-iki, továbbá a május 2-iki dér és fagy kárt okozott.

A szőlők nyitása és metszése befejeztetett. A szőlők általában jól teleltek ugyan, de a hűvös időjárás, mely helyenkint dérről és fagygyal is járt, a szőlőkben is kárt okozott. Jégesők is jártak ugyan az ország több vidékén, de ezek eddig a szőlőkben jelentékenyebb kárt még nem okoztak.

A szőlő munkálatait mindenfelé serényen folynak és általában a szőlő felnyitása terén az ország minden alkalmas vidéken — szép haladás észlelhető.

A korai gyümölcsfélékben, különösen a márciusi erős hidegek, valamint az áprilisi derék és jégesők sok kárt okoztak. Néhol a remélt termésnek már csak 50. másutt, alig 30 %-ára van kilátás. Legszébben állnak az alma, körte, szilva, cseresznye és meggy-félék s a leggyengébben pedig a kajszár barack és mandulák.

A cserebogarak tömeges fellépése különösen az ország nyugoti, északnyugoti és keleti részeiben jelentékeny károkat okoz. E bogarakat az ország némely vidékén szorgalmasan írtják ugyan, néhol azonban az irtást sajnosan elhanyagolják.

Egy új permetező.

Az „Aranyosvidék” múlt heti számában közölte volt, hogy egy új és igen olcsó permetezőt mutatnak be, a gazdasági egyetemen és az érdeklődő közönség előtt.

Ez a bemutatás múlt hó 23-án d. e. a Széchenyi ligetben meg is történt a gazd. egyetemen és számos érdeklődő fel előtt, s mondatom, hogy a próba elég jól sikerült. Bemutatót ugyanis Hegedűs József áll. kertész tanító egy saját találmányu, igen egyszerű, jól használható „permetező” gépet, az u. n. „vinczellér permetezőt”

Ez a gép áll egy közönséges esernyő korszólt (kézből és hától is hordható) a melyben permetező folyadék áll; ennek az alsó felén van egy nyújtványon a nyílás, melyre a gumicső illeszthető. Ezen cső egy fából és gumiból készült szivattyú készülék segítségével, légsűrítéssel folytán ép úgy löki ki a folyadékot, mint a más szerkezettű permetező, a cső végén levő szóró készülék pedig egyenletesen szórja azt szét.

A gép képes a folyadékot 2–3 m. magásra is ellokní, s ha a szóró készüléket kivesszük, képes a folyadékot 5–8 m. magásra is fellokní és így a magasabb fákat is könnyen meg lehet vele permetezni.

Ez a találmány nagy hiányt van hivatva pótolni, mert olcsóságánál fogva mindenki megszerezheti. A permetező gép teljesen felszerelve csak 5 ft. Kellő ovatoság mellett eléggé tartós és könnyen javítható, mert a rombolható részek olcsón kipótolhatók.

En a gépet már jól ismerem, s a próbán is jelen voltam, s mint jól használható ajánlom, hogy minden kisgazda, a ki az éret Vermorel „Exeltiort” nem szedheti meg, vegye meg ezt, sokat nyor vele; az a pénz, mit érte ad, vissza fordul a maga idején való permetezésre. Olcsóságánál fogva a feltaláló ezen gépetek adhatta volna a „Szegecs” ember permetező” nevet, mivel minden szegény ember megszerezheti.

Ha e gépet valaki megvenni szándékoszik, ugy Hegedűs József kertész-tanítónál szerezheti meg. (All. kertészet, Kis-Királyrét-Torda.) A helybeli nemű szándékoszik, ha a gépet előlegesen megismerni óhajtanák: nálam megismerkedhetnek, mivel a tulajdonos egy párt szíves volt, szemléltetés végett nekem átadni. A kellő szemléltetéssel és magyarázattal, bárkinek is igen szívesen szolgálok.

Torda, 1899. ápril. 24-én,

Bölni István, ref. tanító.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Az önálló vámtérület.

Budapest máj. 5.

Az önálló vámtérület és a közgazdasági függetlenség érdekében megindított akció ügyében az Ugron-párt tudvalevőleg közreműködésre hívta fel a Kossuth Ferencz elnöke alatt álló függetlenségi pártot is, mely az akció.

hoz hozzájárulván, az együttes közgazdasági mozgalom megbeszélésére és javaslattevésre megbízottait kiküldötte.

A két árnyalat kiküldöttjei a képviselőház első emeleti termében tartották meg tegnap első értekezletüket.

Jelen voltak az Ugron-párt részéről: Ugron Gábor, Polónyi Géza, Bartha Miklós, Visontai Soma, Holló Lajos, a Kossuth-párt részéről: Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Endrey Gyula, Justh Gyula, Bartha Ödön, György Elek, Komjáthy Béla, Tóth János.

Az értekezleten Kossuth Ferencz elnököl.

Örömenek adott kifejezést a fölött, hogy a függetlenségi párt az ország közgazdasági önállósága érdekében, mint a multban, ugy most is, együtt kész a harezot felvenni, s azt hazafias lelkesedéssel folytatni.

Az erre megindult vitában, mely több, mint két óra hosszat tartott, a megjelentek valamennyien részt vettek. És bár konkrét határozatokat nem hoztak, abban még is megállapodtak, hogy a **kiegészítési törvényjavaslatok tárgyalása alkalmával a parlamentben az önálló vámtérület érdekében a párt a legnagyobb tevékenységet fogja kifejteni.**

Szóba került azután, hogy az önálló vámtérület érdekében országos mozgalom lenne indítandó. E kérdést azonban csak a legközelebbi értekezleten fogják megvitatni.

Választási mozgalom.

Budapest, május 5.

A magyar-csékei választókerületben, mely Goldis János képviselőnek aradi püspökké történendő megválasztása következtében legközelebb megüresedik, máris megindult a választási mozgalom. Komoly jelölt személyében az intelligencia még nem állapodott meg, mert a választók, kiknek túlnyomó többsége a román intelligenciához tartozik, ragaszkodnak azon hagyományos tradícióhoz, hogy képviselőjük nemzetségi legyen, a ki híve a magyar államcsémének és a szabadelvű párt programját a nemzetiség érdekeinek istápolásával össze tudja egyeztetni. Goldis előtt a kerületet Rezey Silvius képviselte és a választók zöme jövőre is nemzetiségbeli politikust akar a képviselőházba küldeni.

Gyógyszertárak államosítása.

Budapest, május 5.

Zöldy János dr., Békésvármegye tiszt főorvosa terjedelmes emlékiratot nyújtott be a belügyminiszteriumnak a gyógyszertárak államosítása tárgyában, a melyben részletesen fejtegeti eszméjének előnyeit. A belügyminiszteriumban komolyan foglalkoznak az eszmével és tanulmány tárgyává tették.

Uj román nemzetiségi egyesület.

Budapest, május 5.

Jászvárosból jelentik a „Keleti Értesítő”-nek, hogy az ottani egyetem hallgatói új nemzetiségi egyesület alakítását határozták el, mely az ország valamennyi nagyobb városában állít fel fiókokat és céljaul nagy nemzeti propagandát kifejtését vállalja.

Országgyűlés.

Budapest, május 5.

A képviselőházban ma harmadszori olvasásban is elfogadták a tegnapi javaslatokat.

Ekkor egész váratlanul felállott Szell miniszterelnök s a következő kijelentést tette:

Pichler Győző képviselő tegnapi interpellációjában olyan megjegyzéseket tett, melyekre, mivel azok Hegedűs miniszter figyelmét kikerülték, okvetlen reflektálni kíván.

A főbbek közt ugyanis azt mondta Pichler Bajorországról, hogy az szerződéses törvényszegő.

Ilyent bizonyíték nélkül nem szabad és nem is tapintatos mondani.

Havazások.

Budapest, május 5.

Triestben egész éjjel havazott. Karisbadban az éjjel, s ma egész nap hullott a hó. Bécsben roppant nagy a hideg.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Kolozvármege és Kolozvár sz. kir. város főispánjától.

436—899.

403 3—3

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatokra bízott Kolozvár szab. kir. város törvényhatóságát illető ügyekben a jövő főerdősi állásra ezennel pályázatot hirdet, a felhívom mindazokat, a kik ezen évi 1000 ft fizetés és 200 ft lakpénzzel járadalmazzal, nyugdíj igényével egybekötött és választás után betöltendő állást elnyerési céljából, hogy az 1888. évi I. t. cz. 12. s. illetve 1879. évi XXXI. tör. 36. §-ban előírt minősítést, valamint eddigi tevékenységüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmeket hozzám folyó évi május hó 15. ig annálval is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Kolozvár, 1899. április 26-án

Gr. Beldi s. k.
főispán

920—1899. elb.

411. 1—3

Pályázati hirdetmény.

Kolozvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 441—98 közgy. szám alatt hozott s a nagyméltósági m. kir. belügyminiszter ur által 21103—899. szám alatt jóváhagyott határozata alapján pályázatot hirdet a városnak Szolnok-Doboka vármegyében levő ugynevezett alsó jászai erdők biztosítására illetve őrzésére rendszeresített egy szakvizsgázott erdőőr állásra és egy erdőszolgai állásra, va amint a vezeki és gyurkapatati erdőkhez is egy erdőszolgai állásra.

Az erdőőr évi fizetése 300 ft, 80 forint ruhatálaty és természetbeni lakás. Az erdőszolgák évi fizetése egyenkint 120 ft.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérelmeket szabályszerűleg felszerelve, hozzám folyó évi május 20-ig annálval is inkább adják be, mivel később beérkező kérelmek figyelembe nem vétetnek.

Megjegyeztetik, hogy az erdőőrnek az 1879. évi XXXI. tör. 37. §-ban előírt minősítéssel kell bírnia. Az erdőszolgai állásra pályázóknak, az irni, olvasni tudást, 24 éves életkorukat, fedhetlen előéletüket és honpolgárságukat kell igazolniuk. Ugy az erdőőr, mint az erdőszolgák folyó évi július elsőjén kötelesek lesznek állásukat elfoglalni.

Kolozvár, 1899. április 25.

Szvacsina Géza,
polgármester.

A „Kolozvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság

áruraktárait

ajánlja főleg **TENGERI** beraktározására.

Raktározás, biztosítás, kezelés és fekbér együtt métermázsánként

Egy negyedévi raktározásnál 20 kr.

Egy félévi raktározásnál 30 kr.

Egy évi raktározásnál 50 kr.

A társaság a beraktározott tengeri **előlegeket is ad** métermázsánként 3 ft 70 kr, 7 százalék kamat mellett a fuár díj és költségek levonásával.

Zsákokat ad kölcsön darabonként 1 kr. heti díjért.

Bővebb felvilágosítást az **Áruraktár kezelőse** bárkinek készséggel nyújt.

402. 2—6.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni,

hogy **Bástya-utca 2. szám** alatti

ASZTALOS ÜZLETÜNK

kötélkéből **Wittmann György** társunk kilépett s üzletünket továbbra

Rindt és Dóczy

ezég alatt fogjuk folytatni.

Törekvésünk oda fog irányulni, hogy nagybecsűlt megrendelőinket ezennel is a legkedvezőbb előnyökben részesíthessük.

A n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is kérve maradunk kiváló tisztelettel

412. 1—2

Rindt és Dóczy.

UJ SZABÓ ÜZLET!!!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy **Sétator utca 2. szám** alatt

férfi-szabó üzletet

nyitottam és ugyanott bel- és külföldi szövetekből minden idényre dusan berendezett raktárt tartok.

Megrendeléseket gyorsan, pontosan és jutányosan eszközölök.

Javításokat elvállalok.

A nagy érd. helybeli és vidéki közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Moldován Miklós

334. 6—10.

férfi-szabó.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 14 év óta feunálló **Tomán és Bányai**

szobafestő- és mázoló czég

— társam **Bányai Béla** elhalálása folytán — megszűnővén, azt ezután a magam neve alatt fogom vezetni. Igyekezni fogok, hogy mint eddig úgy a helybeli mint a vidéki közönségnek kívánsága és igénye szerint eleget tegyek.

Gyári összeköttetésem folytán az anyagokat is mérsékelt árban kapva, a teljesítendő munkában bárkivel is előségben versenyezhetek.

Ujjonnan érkezett mintáim pedig olyanok, a milyenséket helyi Kolozvárt még senkinek állított elő.

Az eddigi czég iránt tanúsított pártfogását a nagyérdemű közönségtől magam részére ezutánra kérve maradok teljes tisztelettel

Tomán Béla

299. 10—10.

szobafestő- és mázoló, Külmonostor-u. 26.

Postószétküldés csak magánosoknak.

Ez vég, 3-10 m. hosszú

teljes uri öltönynek ára csak

Forint	2-80 jó
"	3-10 jó
"	4-80 jó
"	6-00 jó
"	7-75 finom
"	9-00 finom
"	10-50 legfinomabb
"	12-40 angol
"	13-95 kangarn

valódi gyapjából.

Postógyári

raktár.

Kiesel-Amhof Brünben.

Minták ingyen és bérmentve! — Minták szállítási!

Magánvevők figyeljenek! Csak közvetlenül vásárolhatnak az értékek megfizetésén. Fölvi ágosítással és bizonyításképpen csak Krausz Adolf postószétküldő Budapestben a szabónak — ha mintakönyvből tesz rendelést, a következő ajándékot adja — 10 fr. vásárlásánál 1 nadrágot 50 kr-ért, 20 fr. vásárlásánál egy öltönyt 1 fr-ért, 60 fr. vásárlásánál finom öltönyt egészen ingyen! Ezenkívül a szabó még a következő engedményt kapja — 3 fr-ot méterje után és külön 20 százalékot. Ezeket az ajándékokat a magánvevő fizeti, ha Krausz 288. 15—24 Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.

A Vigadóban. Csak három előadás.

Első előadás Vasárnap, Május hó 7-én.

EGY EST

az álmok országában.

Illúziók legújabb találmányai, s a

sötét titok csodái.

Megfejthetetlen kísérletek

Psychologia, Hypnotizmus, Gondolat

átvitel, Akarat-befolyás és Kopogó-

szellemzés.

Egy műsor a pénztárnál 10 kr. Jegyek válthatók Schuster Emil urnál Főter.

Pénztárnyitás fél 7 órakor. — Kezdeté fél 8 órakor.

Második előadás kedden, május 9-ikén.

S. Annetelli

410 1—2,

igazgató.

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

Sürgönyözim: Solymosy-gépgyár.

gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.

Telephon 198.

Készít legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő **gőzgépeket** a legújabb és legkisebb háros térrel működő dugattyús vezérművel; gőz- és szíjhajtású **szivattyukat**, **sajtókat**,

teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket, **gőz-kazánokat**, **vízi-kerekeket** és **turbinákat**; valamint mindenemű gazdasági gépeket, u. m.: **cséplőgépet**, **járgányokat**, **rostákat**, **Trileureket**, **szecskavágókat** stb.

Különös figyelembe ajánljuk úgy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek **nagyban gyártott**

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épület **öntvényeinket**, u. m.: **oszlopokat**, **csigalépesókat** s b. stb.Mindenemű gépek és géprészek **javitását** a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.Összes általunk szállított munkánkért leguresszebb meő **jótállást** vállalunk el.

Tervezzel és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szíves pártfogásukat kéri

151. 9—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.

Hoff János maláta kivonat készítői gyengék és betegeknek.

Hoff János

maláta egészség itala.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomorbántalmaknál, nemtőlönben a lábadozóknak legjobban bevált és legjobban erősítő szere.

Egy palack ára 75 kr. — Öt

palack bérmentve 375 kr.

Tíz éve, vagy már régebbi idő óta használok az Ön maláta egészség

ségi szert és egyéb maláta készí-

ményeit. Ezek az egyedüli szerek,

melyek feleségemnek visszaadták az

egészségét.

Böger, Bécs Hofmühlgasse.

Hoff János

sűrített maláta kivonata.

Tüdő-hajkónál, gégehurtnál, ugyint idült köhögésnél; főleg a gyermekek légzési szerveinek megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmazhatók. — Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára 1 frt Öt üveg

bérmentve 5 frt.

Maláta kivonat készítői gyengék

lőbb a mit ismerem. Ezen kellemes

italt idült gyomor — illetve emésztési

zavaroknál, sápkornál és általában

gyengeségnél mindenkor jó eredményt

alkalmazom.

Fischer G. órnagy N.-Várad.

Hoff János

maláta egészségi csokoládéja.

Gyengeségnél, vörsegyénység, álmatlanságnál, étvágytalanságnál kitűnően bevált Rendkívül jó ízű és tápláló. Gyenge gyermekek igen jó eredménnyel használják.

Egy csomag ára 1 frt.

Maláta csokoládéja a legkiválóbb

a mit ismerem. Ezen kellemes

italt idült gyomor — illetve emésztési

zavaroknál, sápkornál és általában

gyengeségnél mindenkor jó eredményt

alkalmazom.

Dr. Nicolai orvos, Triebel.

Hoff János

maláta-kivonat mell-cukorkái.

Öhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, főleg tüdőhurtnál, utólrhetően hatású. A valódi maláta mell-cukorkákat emésztési zavar nélkül tetszőszerintí meny-